

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕЖІ СЕКТОРУ ЗАГАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Л. І. Симоненко,
кандидат економічних наук, доцент,
Житомирський національний агроекологічний університет

Використання статистичних, економічних, юридичних критеріїв класифікації об'єктів сфери державного управління дозволяє встановити можливості формування і ефективність використання ресурсів цього сектору.

Ключові слова. Органи державного управління, соціально-економічне управління, сектор загального державного управління, державний сектор економіки.

Для аналізу ефективності державного управління і його спроможності визначати суспільний розвиток важливо встановити його інституційні межі. Цій меті підпорядковані: 1) статистичний класифікатор органів державного управління (СКОДУ); 2) класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД); 3) класифікатор інституційних секторів системи національних рахунків (СНР).

Ці класифікації мають на меті відповідно: перше, забезпечення обліку і моніторингу об'єктів державної власності; друге, встановлення їх функціонального призначення, третє, макроекономічну оцінку можливостей формування, розподілу і перерозподілу доходів державним сектором на власне споживання і на користь інших секторів економіки (так зване здійснення індивідуальних і колективних послуг а також капітальні інвестиції). Метою виокремлення державного сектору економіки є встановлення напрямів витрат зведеного бюджету.

Економічний підхід відмінний від юридично-правового в межах якого обґрунтовується поняття профе-

сійної діяльності людей і віднесення (або не віднесення) їх до державної служби.

Об'єктами класифікації в СКОДУ є: міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (служби, агентства, інспекції, державні комітети тощо), органи державної влади зі спеціальним статусом, органи прокуратури, законодавчої та судової влади, інші державні органи та установи, що забезпечують здійснення повноважень Президента, Верховної Ради та Кабінету Міністрів; державні господарські об'єднання (державні корпорації), державні холдингові компанії та інші державні господарські організації, державні наукові організації (Національна академія наук, галузеві академії), творчі спілки тощо, на які відповідними нормативно-правовими актами покладено функції з управління державним майном у визначеній сфері; місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування [1].

Угрупування КВЕД дають змогу виділити функції галузі державного управління з регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності, надання послуг суспільству у сферах оборони, юстиції та правосуддя, охорони громадського порядку та безпеки, міжнародної діяльності, діяльність у сфері обов'язкового соціального страхування [2].

Статистичним класифікатором інституційних секторів економіки України (який гармонізований з міжнародним стандартом СНР 2008) визначено сектор загального державного управління (ЗДУ) і виокремлено державний сектор. Так, сектор ЗДУ включає такі складові [3]:

- центральні органи державного управління – Президент України, Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Конституційний Суд та суди загальної юрисдикції.

- регіональні та місцеві органи державного управління – державні адміністрації, органи місцевого самоврядування територіальних громад сіл, селищ та міст, районні та обласні ради та їх виконавчі органи.

- фонди соціального страхування – з тимчасової втрати працездатності, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, на випадок безробіття; Державна служба зайнятості, Пенсійний фонд.

- усі неринкові некомерційні організації (НКО), які контролюються і в основному фінансуються органами управління.

Статистичний класифікатор інституційних секторів економік визначає також Державний сектор економіки, який включає інституційні одиниці які віднесені до сектору загального державного управління а також державні нефінансових корпорацій (державні підприємства); державні фінансові корпорації (НБУ, державні банки, державні інвестиційні фонди, державні страхові корпорації).

Органи державного управління здійснюють функції законодавчої, виконавчої та судової влади відносно інших інституційних одиниць (домогосподарств, корпорацій, некомерційних організацій). Вони мають повноваження збирати податки та інші обов'язкові платежі, а також витрачати їх відповідно до певної урядової політики. Органи державного управління організують і фінансують забезпечення товарами і послугами окремі домашні господарства та суспільство в цілому і несуть витрати на кінцеве споживання. Продукція, яка вироблена в цьому секторі, зазвичай надається або безоплатно, або за цінами, які визначаються на основі рішень, не пов'язаних з ринковими механізмами. Органи державного управління зазвичай здійснюють розподіл і перерозподіл доходу і багатства за допомогою податків та інших трансфертів.

Список використаних джерел:

1. Статистичний класифікатор органів державного управління [Текст]: затверджено і введено в дію наказом Державної служби статистики України № 330 від 16.11.2015 / Відділ статистичних класифікацій департаменту статистичної інфраструктури; розробники : Н. Корчуха, К. Піліна. – К. : Державна служба статистики України, 2015. – 23 с.

2. Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009:2010 [Текст]: затверджено і введено в дію наказом Держспоживстандарту України № 457 від 11.10.2010 / Державний комітет статистики України; розробники : К. Бугакова, А. Варнідіс, та ін. – К.: Держспоживстандарт України, 2010 – 46 с.

3. Класифікація інституційних секторів економіки України (КІСЕ) [Текст]: затверджено і введено в дію наказом Державної служби статистики України № 378 від 03.12.2014 / Департамент національних рахунків та макроекономічної статистики; розробники : І. Нікітіна, О. Москвін, Д. Білик та ін. – К. : / Державна служба статистики України, 2014, – 41 с.